

Literatura:

Verbek, B. (1990). *Die Anthropologie der Umweltzerstörung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Macer, Darryl R. J. (1994). *Bioethics for the People by the People*. Christchurch, N.Z.: Eubios Ethics Institute.

Reusswig, F. (1994). *Lebensstile und Ökologie*. Frankfurt: Institut für sozial-ökologische Forschung und Verlag-IKO.

Ivan Cifrić

Darryl R. J. Macer

BIOETHICS FOR THE PEOPLE BY THE PEOPLE

Eubios Ethics Institute, Christchurch, N.
Z., 1994, 452 str.

U posljednja dva desetljeća u golemom je porastu znanstvena i stručna literatura koja problematizira pitanja ekološke etike. Iako se ta činjenica u znanstvenom diskursu može različito tumačiti, skloni smo (barem hipotetički) jednostavnijem objašnjenju: radi se o tematskom »pomaku«. Pojava ekološke krize izazvala je nove pokušaje objašnjavanja odnosa čovjeka i prirode/okoliša, a time i samoga društva. Sedamdesete godine obilježava traženje rješenja za ekološke posljedice razvoja industrijskog društva, osamdesete godine obilježavaju pokušaje pronalaženja društvenih uzroka ekološke krize, a devedesete nose u sebi misao vrednovanja modernizacijskih procesa. I dok jedni smatraju da se radi o izražavanju nemoći empirijskih rješenja pa se pribjegava moralnim temama i osudama racionalističkih pristupa – osobito prirodnih znanosti, uključujući kritiku i odbacivanja vrijednosti industrijske civilizacije – dotle drugi smatraju da opisivanje i znanstvena refleksija modernog društva treba na nov način oblikovati budući razvoj i više se temeljiti na novim spoznajama o razli-

čitim kulturama i istraživanjima prirodnih znanosti, osobito u biologiji i genetici.

Jedni dakle vide krizu modernog društva kao neuspjeha politike, ekonomije i znanosti, pa rješenja traže u sferi moralnosti i u etici, a drugi izlaz vide u radikalizaciji modernizacije.

U svakom slučaju ne može se zaobići činjenica moralnih dilema i problema modernog društva. Ali, moderno društvo nije jedino društvo, niti je zapadnoeuropska kultura danas jedina kultura, pa neki ističu potrebu prihvaćanja iskustava istočnjačkih filozofija (Capra, 1986.), ali i postavljaju pitanja može li Istok pomoći Zapadu u vrednovanju prirode (Rolston III, 1987), mogu li istočnjačke vrijednosti biti djelatne u zapadnoj kulturi i mogu li joj štetiti (Hargrove, 1989). To komplicira i sam problem ekološke etike, a osobito pokušaje sistematizacije različitih orijentacija, jer se ne radi samo o duhovnim tvorbama jedne kulture. U »igri« su gotovo sve opcije koje čovjeku stoje na raspolaganju. Moglo bi se reći da danas u ekološkoj etici (1) stojimo pred jednom mnogo difuznijom situacijom (nego u drugim područjima) – u kojoj pluralitet i konkurencija ekoloških pristupa obilježava etičku scenu i (2) da se ona kreće od tradicionalno–antropocentričnih do biocentrično–kozmoških projekata (Döbert, 1994:306).

U tom kontekstu svakako je zanimljiva i Macerova knjiga *Bioethics for the people by the people*. Ona je sažeti uvod (uz prikaz osnovnih rezultata istraživanja) u novu najavljenju autorovu knjigu (u tisku) *Bioethics: heritage and hope*. Knjiga sadrži četiri dijela: Prvi dio, pod naslovom *Univerzalna bioetika* napisao je Macer. Drugi dio, *Internacionalna bioetika* (39–124), sadrži devet priloga različitih autora. Treći dio, *Internacionalno bioetičko istraživanje* (125–185), također su napisala nekolicina autora. Četvrti dio (186–452), kao prilog knjizi, pod naslovom *Podaci o međunarodnom bioetičkom*

